

עת"א 35266/04/20 - יגאל עמיר נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עת"א 35266-04-20 עמיר(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' השופט אהרון משניות
העותר	יגאל עמיר (אסיר) באמצעות ב"כ הו"ד רווית מוחבר
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד וואליד אלבז - פמ"ד (פלילי)

פסק דין

א. פתח דבר

עניינה של עתירה זו בטענת העותר כי הוא מופלה לרעה בהשוואה לאסירים אחרים באגף השמור שבו הוא נמצא, הן בכך שהוא מוגבל בשיחות לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד, והן בכך שבעוד ליתר האסירים באגף אפשרו במועד הגשת העתירה לשוחח בטלפון 4 שעות ביום, לו אפשרו לשוחח בטלפון שעתיים ביום בלבד, ולדבריו אין הצדקה לאפליה זו, ומכאן בקשתו להשוות את התנאים שלו בעניין זה, לתנאים של יתר האסירים באגף. העותר ביקש עוד בעתירה כי יאפשרו לו לקיים שיחת זום אחת עם בני משפחתו, כפי שניתן ליתר האסירים לרגל חג הפסח.

עם קבלת העתירה, התבקשה תגובת המשיבים, ולאחר דחיות חוזרות ונשנות משני הצדדים, תגובה מפורטת של המשיבים הוגשה ביום 4.8.20. בדיון שהתקיים למחרת, הגיבה ב"כ העותר לכמה מהטענות שנטענו בתגובת המשיבים, ובעקבות זאת, אפשרתי למשיבים להגיש תגובה משלימה בתוך 14 ימים, ואפשרתי גם לב"כ העותר להגיב לתגובה המשלימה בתוך 7 ימים.

התגובות השונות הוגשו, ולא אמנע מלציין כי חלק מהמסמכים הרבים שהוגשו ע"י ב"כ הצדדים במהלך הדיון בעתירה היו ארוכים יתר על המידה, וכללו גם טענות שונות שמרחיבות את היריעה מעבר לנדרש. לכן מצאתי לנכון לבור את המוץ מהתבן, ולמקד את הדיון ברקע העובדתי ובטענות שקשורות במישורין לסעדים שהתבקשו במסגרת עתירה זו, ועתה בא מועד ההכרעה.

ב. הרקע להגשת העתירה

בפתח הדברים ראוי להקדים רקע קצר שעולה בעיקרו מטיעוני הצדדים, ודומה כי אינו שנוי במחלוקת: העותר אכן

מסווג כאסיר בטחוני, אולם כבר לפני שנים רבות זכה להקלות בתנאי מאסרו, בהתאם לפרוצדורה שמפורטת בסעיף 4(ב) לפקודת נציבות 03.02.00 שכותרתה "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים". בין היתר, הותר לו לקיים שיחות טלפוניות, ואין חולק שעד חודש אוגוסט 2019 העותר היה יכול לשוחח בטלפון, בלא הגבלות על יעדי השיחה, בכפוף למגבלת שעות השימוש בטלפון שחלות על האסירים באגף שבו הוא נמצא.

בתחילת החודש האמור, התברר כי העותר ניצל לרעה את השימוש בטלפון, וקיים שיחה בעניינים פוליטיים בניגוד לנהלים. בעקבות זאת ננקט נגדו הליך של שלילת טובות הנאה, ובין היתר נשללה ממנו האפשרות לשוחח בטלפון במשך קופה של חודשיים שהסתיימה ביום 12.10.19. ההחלטה בעניין זה התקבלה ע"י מפקד כלא רימונים, שבו שהה העותר באותו זמן, ואושרה ע"י מפקד המחוז. עתירה שהגיש העותר נגד שלילת טובות הנאה נדחתה בבית המשפט המחוזי מרכז, ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחתה אף היא בהחלטה שניתנה ברע"ב 6390/19 ביום 6.10.19.

בתום תקופת השלילה חזר המצב לקדמותו, כולל האפשרות לשוחח בטלפון בלי הגבלת יעדים, ובמקביל נערכה הערכה מחודשת של המשיב ביחד עם גורמי הביטחון, אשר בעקבותיה הוחלט להגביל את שיחות הטלפון של העותר לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד. החלטה זו נכנסה לתוקפה ביום 14.11.19, לאחר שבאותו יום הסתיימה קביעת רשימת היעדים המותרים בקשר טלפוני עם העותר, ומדובר ב-15 יעדים, כעולה מסעיף 6 לתגובה המשלימה של המשיב מיום 20.8.20.

ראוי לציין כי לפי רישומי המשיב שצורפו לעתירה, העותר הועבר לכלא אשל ביום 15.9.19, ושובץ לאגף שמור, כאשר בהיותו בכלא רימונים היה באגף הפרדה. לדברי העותר, למרות שבאגף השמור, ניתנת לאסירים אפשרות לשוחח בטלפון במשך 3 שעות ביום, ולפרק זמן מסוים משך הזמן אף הוגדל ל-4 שעות ביום, בעקבות הפסקת הביקורים בשל נגיף הקורונה, הוא יכול לשוחח רק במשך שעותיים ביום, בהתאם למגבלות שחלו עליו בהיותו באגף הפרדה.

על רקע כל האמור, הוגשה עתירה זו, אשר בה ביקש העותר למעשה 3 סעדים אשר מתייחסים לקשר הטלפוני של העותר. הסעד האחד עניינו בהסרת ההגבלה של שיחות טלפון לקרבה ראשונה בלבד; הסעד השני עניינו בהשוואת משך הזמן של שיחות הטלפון של העותר למשך הזמן הניתן ליתר האסירים באגף השמור; והסעד השלישי עניינו במתן שיחה באמצעות זום כפי שניתן לאסירים אחרים.

ג. טיעוני הצדדים

בתגובה הראשונה של המשיב, שהוגשה ביום 13.5.20, נטען כי העותר לא מיצה הליך מנהלי ביחס לשני הסעדים הראשונים, ולכן התבקשה מחיקת העתירה על הסף. ובאשר לסעד השלישי, נטען כי הוא ניתן לאסירים פליליים בלבד, ולכן העותר שמוגדר כאסיר ביטחוני לא היה זכאי לטובת הנאה זו.

בדין הראשון שנערך בעתירה, ביום 10.6.20, הוריתי להתייחס לעתירה כאל בקשה מנהלית, והוריתי למשיב להשלים טיפולו בהקדם בבקשה זו. בסופו של דבר, לאחר דחיות חוזרות ונשנות, הגיש המשיב תגובה עדכנית ומפורטת ביום 4.8.20. מהתגובה עולה כי ביום 14.7.20 החליטה מפקדת המחוז לדחות את בקשת העותר להסרת ההגבלות לקרבה ראשונה, וזאת בהסתמך על עמדת חטמ"ן שנסמכה על עמדת גורמי הביטחון אשר לפיה, ביסוד ההחלטה "עומדים טעמים ביטחוניים המצביעים על קיומו של חשש לפגיעה בביטחון המדינה".

עוד עולה מהתגובה כי ביום 19.7.20 החליטה מפקדת המחוז לדחות את בקשת העותר להגדלת משך הזמן של שיחות הטלפון שלו, בהסתמך על עמדת חטמ"ן כי מכיוון שהעותר ניצל לרעה את שיחות הטלפון שניתנו לו בעבר, אין מקום להגדיל לו את משך הזמן של שיחות הטלפון. נטען עוד בהקשר זה כי העותר אינו מנהל לעת הזאת הליכים משפטיים שיכולים להצדיק את הארכת משך הזמן של שיחות הטלפון שניתנות לו.

להשלמת התמונה ביחס לסעדים שביקש העותר, ראוי לציין כי בדיון השני בעתירה, שנערך ביום 1.7.20, נדחתה בקשת העותר לקבלת שיחת זום, ולכן נותר עתה להכריע בשני הסעדים הראשונים שביקש העותר בעתירתו. בקצירת האומר אציין כי השאלה העומדת להכרעה היא האם החלטות מפקדת המחוז לדחות את שתי בקשותיו של העותר ביחס לשיחות הטלפון סבירות, ואין מקום להתערב בהן, כטענת ב"כ המשיב, או שמא מדובר בהחלטות בלתי סבירות במידה קיצונית, במידה שמצדיקה את התערבותו של בית המשפט, כטענת ב"כ העותר.

אציין עוד כי במהלך הדיון האחרון ביום 5.8.20, נעתרתי לבקשת העותר לקבל ממנו מסמך של עמוד אחד בכתב ידו, שהעותר ביקש כי יהיה חסוי מפני המשיב, והדברים תועדו בפרוטוקול הדיון בעמ' 8 שורה 27. כמו כן, בהסכמת העותר, עיינתי גם במידע חסוי של שב"ס ושל שב"כ, ולא אמנע מלציין בהקשר זה כי הרוב הגדול של המידע החסוי, מופיע גם כמידע גלוי בתגובות השונות שהגיש המשיב במהלך הטיפול בעתירה ובנספחים שצורפו לתגובות הללו.

ד. ההחלטה בדבר הגבלת יעדים לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד

אדון תחילה בהחלטה בדבר הגבלת היעדים לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד. כפי שצינתי לעיל, בתגובת המשיב שהוגשה ביום 4.8.20 נכתב כי ביום 14.7.20 החליטה מפקדת המחוז לדחות את בקשת העותר להסרת ההגבלות לקרבה ראשונה, וזאת בהסתמך על עמדת חטמ"ן שב"ס שנסמכה על עמדת גורמי הביטחון אשר לפיה, ביסוד ההחלטה "עומדים טעמים ביטחוניים המצביעים על קיומו של חשש לפגיעה בביטחון המדינה".

החלטתה של מפקדת המחוז בעניין זה נתמכת בחוות דעת חסויה של השב"כ מיום 14.5.20, ובעיקר על האמור בסעיף 2 באותה חוות דעת, שמטבע הדברים לא אוכל לפרט את תוכנו. עם זאת, ניתן לפרסם את הפרפראזה הגלויה שהשב"כ התיר לפרסם ביחס לאותה חוות דעת, ואשר בעקבות החלטת בית המשפט, פורסמה גם ע"י ב"כ המשיב ביום 10.9.20, וזו לשונה: **"בבסיס עמדתנו לשלול מהנדון את האפשרות לשוחח בטלפון עם גורמים נוספים שאינם משפחתו מדרגה ראשונה ולעשות שימוש ביישומון 'זום' עומדים טעמים ביטחוניים, המצביעים על קיומו של חשש לפגיעה בביטחון המדינה"**.

תימוכין לעמדה זו ניתן למצוא בשתי ידיעות מסווגות של מודיעין משטרת ישראל: ידיעה מס' 020 וידיעה מס' 559 (3 ספרות אחרונות), אשר לא אוכל לפרט את תוכנו, אולם אוכל לציין כי מדובר במידע מוצלב ומהימן, שמצביע על הבעייתיות בקשר אפשרי של העותר עם גורמים שאינם בני משפחה מדרגה ראשונה, ואשר לדעת הגורמים המקצועיים המוסמכים, מקים חשש לפגיעה בביטחון המדינה, כפי שנכתב גם בפרפראזה הגלויה שצוטטה בפסקה הקודמת. זו גם עמדת מודיעין שב"ס בחוות דעת מס' מזהה 3441962 מיום 11.6.20, שהוכנה בעקבות הגשת העתירה.

בנסיבות אלה, נוכח העובדה שהחלטת מפקדת המחוז נסמכת בין היתר על חוות דעת של השב"כ, שהוא הגורם המקצועי שמוסמך לקבוע מה עלול לסכן את ביטחון המדינה, אני סבור כי החלטת מפקדת המחוז לדחות את בקשתו של העותר להסרת ההגבלה בדבר שיחות לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד היא סבירה ואף מתבקשת, ולא מצאתי

כי נפל בה פגם אשר מצדיק את התערבותו של בית המשפט.

ה. ההחלטה בדבר הגבלת משך השיחות

אשר להחלטה בדבר הגבלת משך השיחות, כאמור לעיל החלטה זו התקבלה בהסתמך על עמדת מודיעין שב"ס בלבד, בטענה כי מכיוון שהעותר ניצל לרעה את שיחות הטלפון שניתנו לו בעבר, אין מקום להגדיל לו את משך הזמן של שיחות הטלפון. נטען עוד בהקשר זה כי העותר אינו מנהל לעת הזאת הליכים משפטיים שיכולים להצדיק את הארכת משך הזמן של שיחות הטלפון שניתנות לו.

גם בעניין זה, נערכה חוות דעת מודיעין שב"ס מס' מזהה 3441939, מיום 11.6.20, אשר משום מה הסטטוס שלה שונה משמור לסודי, אולם עיקרי הדברים שבה הובאו למעשה בסעיף 9(ב) לתגובת המשיב מיום 4.8.20 שהוזכרה לעיל. בשל הסטטוס הנוכחי של חוות הדעת, לא אתיחס לכל מה שנכתב בה, למעט פרט אחד שנזכר בה, שהוא למעשה מידע גלוי, כי בהערכת מצב בראשות מ"מ נציב שב"ס וגורמים נוספים, שהתקיימה ביום 4.9.19 נקבע לעותר "זמן שיחות של 120 דקות".

אציין בהקשר זה כי לפי רישומי שב"ס שצורפו לעתירה, במועד זה היה העותר עדיין באגף הפרדה בכלא רימונים, שבו כל האסירים מקבלים 120 דקות שיחה ביום, ולכן משך השיחה שאושר לעותר באותה הערכת מצב היה למהלך זמן השיחות שניתן ליתר האסירים באגף. אולם ביום 15.9.19 הועבר העותר לאגף שמור בכלא אשל, שבו משך הזמן של שיחות הטלפון לכלל האסירים עומד על 180 דקות ליום, ולתקופה מסוימת בעקבות הפסקת הביקורים בשל נגיף הקורונה, משך הזמן היומי אף הועלה ל-4 שעות ביום. לכן, העובדה שביום 4.9.19 בעת שהיה באגף הפרדה, קיבל העותר 120 דקות שיחה ביום, אינה רלבנטית למצבו של העותר כיום, כאשר הוא נמצא באגף שמור, שבו התנאים של האסירים טובים יותר.

הנימוק שניתן להחלטה זו כי מכיוון שהעותר ניצל לרעה את שיחות הטלפון שניתנו לו בעבר, אין מקום להגדיל לו את משך הזמן של שיחות הטלפון, בעייתי בעיניי משלושה טעמים: **הטעם האחד** הוא מפני שמדובר למעשה בצעד עונשי, על מעשה שבגיניו העותר כבר נענש בעונש לא קל של שלילה מוחלטת של שיחות טלפון למשך חודשיים, בנוסף לשלילת טובות הנאה נוספות, ולא מצאתי סיבה מדוע יש להעניש את העותר פעם נוספת, על מעשה שהוא כבר נענש בגינו בעבר.

אמנם שיחות טלפון לאסירים אינן זכות מוקנית אלא טובת הנאה, והדברים אמורים ביתר שאת כאשר עסקינן באסיר ביטחוני, שככלל אינו זכאי כלל לשיחות טלפון, ואשר כאמור לעיל, זכותו לשיחות טלפון ניתנה לו כהקלה בתנאי מאסרו. עם זאת, ההלכה שנקבעה בעניינו של עותר זה עצמו לפני למעלה מעשור, בהחלטתו של כב' השופט רובינשטיין (כתוארו אז) שהתייחסה לנסיבות דומות היא **"... כי בהחלטה על שלילת הטבה, לא כל שכן בהחלטה על שלילתה ממי שכבר נהנה ממנה עד שלב מסוים, יש צורך בשיקול דעת מוקפד, בהידרשות לכל השיקולים הרלבנטיים ולאיוון ביניהם, גם אם אין בית המשפט מחליף את שיקול דעתה של הרשות בשיקול דעתו שלו..."** (רע"ב 2012/09 יגאל עמיר נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, 30.3.09), פס' ט"ו).

כיוצא בזה, קבע גם בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט דרואן-גמליאל) בפסק הדין שנתן בעתירה של העותר כנגד ההליך של שלילת טובות הנאה שננקט נגדו, בעקבות השימוש בטלפון לצרכים פוליטיים בניגוד לנהלים (בעמ' 5 לעת"א 32880-09-19 שצורפה לתגובת המשיב) כי **"... גם אם לא מדובר בזכויות, אין המשיב יכול לשלל או למנוע**

באופן שרירותי, והחלטותיו כפופות לכללי תקינות ככל פעולמה מנהלית..., וספק בעיניי אם הגבלת משך זמן השיחות כתגובה עונשית למעשה שהעותר כבר נענש בגינו, עולה בקנה אחד עם כללי התקינות המנהלית.

הטעם השני הוא כי בעבר הכלל שחל על שיחות הטלפון של העותר הוא כי הוא יכול לשוחח בטלפון כל יום במשך אותו פרק זמן שניתן ליתר האסירים באגף שבו הוא נמצא. לדברי העותר כלל זה נקבע ביחס אליו כבר בשנת 2008, ע"י בית המשפט המחוזי בתל אביב, וכך עולה גם מעיון במסמכים שהוגשו במהלך הדיון בעתירה, אשר עוסקים בתנאי מאסרו של העותר בעבר, כמו למשל מסמך מסווג מיום 4.9.19, אשר לא אפרט את תוכנו, אולם אפנה לאמור בו ביחס לעניין זה בסעיף 4 של המסמך.

העותר אף טען בדיון הראשון שהתקיים בעניינה של העתירה, ביום 10.6.20, עוד בטרם היה מיוצג ע"י עו"ד, כי מסיבה זו, כאשר העותר הועבר מהאגף שבו היה בכלא אילון, אשר בו ניתנו לו 3 שעות שיחה ביום, לאגף הפרדה בכלא רימונים, אף שהיה בתנאי אגף שמור, החמירו אותו וצמצמו את משך הזמן היומי של שיחות בטלפון לפרק הזמן שקבלו יתר האסירים באגף, שעמד באותו זמן על שעה אחת ביום.

לכן, משהועבר העותר לאגף שמור בכלא אשל, ברירת המחדל הייתה להחיל עליו את אותם הכללים שחלים על יתר האסירים באגף, גם ביחס למשך זמן שיחות הטלפון. לכן גם, כאשר קבעתי בדיון הראשון בעתירה, כי לעניין מיצוי הליך מנהלי, יש להתייחס לעתירה כאל בקשה בהליך מנהלי, אין מדובר בבקשה **להגדלת** משך שיחות הטלפון של העותר, כפי שנטען בסעיף 9(ב)(2) לתגובת המשיב, אלא מדובר בבקשה **להשוואת** משך זמן השיחות של העותר למשך הזמן הניתן ליתר האסירים באגף, ולמניעת הפלייתו של העותר לעומת אסירים אחרים באגף, כפי שהעותר דייק בטענותיו בכתב העתירה עצמו.

בנסיבות אלה, הטענה של המשיב כי העותר אינו מנהל לעת הזאת הליכים משפטיים שיכולים להצדיק את הארכת משך הזמן של שיחות הטלפון שניתנות לו, איננה רלבנטית לבקשתו של העותר להשוואת תנאיו בעניין זה, לתנאים של יתר האסירים באגף, שאינם תלויים או מותנים בקיומם של הליכים משפטיים פעילים.

הטעם השלישי הוא כי בעניין החשש לפגיעה בביטחון המדינה מצד אסירים ביטחוניים, הגורם המקצועי המוסמך לקבוע זאת הוא שירות הביטחון הכללי, כפי שעולה גם מהמקום המרכזי שניתן לעמדת השב"כ בסעיף 4(ב) לפקנ"ץ 03.02.00, בעניין האפשרות להקל בתנאי המאסר של אסירים ביטחוניים.

לכן, קבלת החלטה בעניין זה, שאיננה נתמכת בעמדה של השב"כ, בשונה מההחלטה ביחס להגבלת יעדי השיחות, מעוררת תמיהה, ולא למותר להפנות בהקשר זה לאמור בסעיף 4 לחוות הדעת של השב"כ מיום 14.5.20, אשר הוזכרה כבר לעיל, ובשל סיווגה אני מסתפק בהפנייה בלבד, ואינני מפרט את תוכן הדברים.

לטעמי, המשקל המצטבר של שלושת הטעמים שפירטתי לעיל, מביא למסקנה כי החלטתה של מפקדת המחוז בעניין הגבלת משך הזמן של שיחות הטלפון שניתנות לעותר, חורגת ממתחם הסבירות במידה שמצדיקה את התערבותו של בית המשפט.

ו. סוף דבר

סוף דבר, נוכח כל האמור לעיל, התוצאה היא שאני דוחה את העתירה ביחס להגבלת יעדי השיחות לבני משפחה מקרבה ראשונה בלבד, ומקבל באופן חלקי את העתירה, ביחס למשך הזמן שניתן לעותר לשוחח בטלפון מדי יום,

באופן שאני מורה למשיב להשוות את משך הזמן שיינתן לעותר לשוחח בטלפון, למשך הזמן שניתן ליתר האסירים באגף השמור שבו הוא נמצא.

בנסיבות העניין, בהינתן העובדה כי פסק הדין ניתן בהעדר הצדדים, ובהינתן העובדה שהעותר יכול לשוחח עם בני משפחתו במשך שעותיים ביום, ובכדי לאפשר למשיב לשקול את צעדיו בעקבות האמור לעיל, אני מעכב את ביצוע פסק הדין עד ליום הראשון של חול המועד סוכות, בתאריך 4.10.20, בשעה 12:00.

ניתן היום, י"ג תשרי תשפ"א, 01 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.